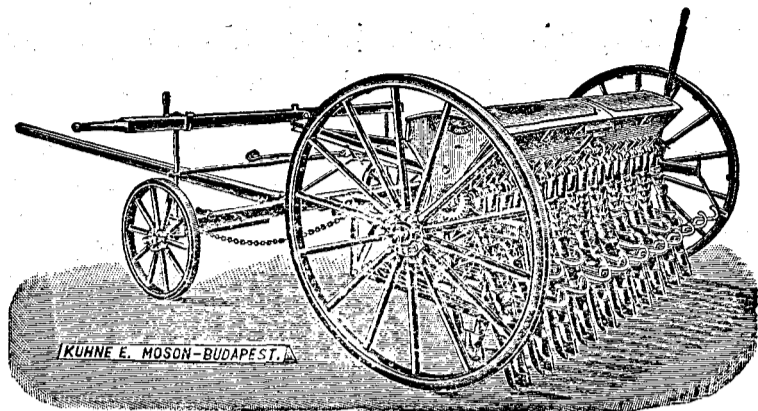

ERDELYI GAZDA

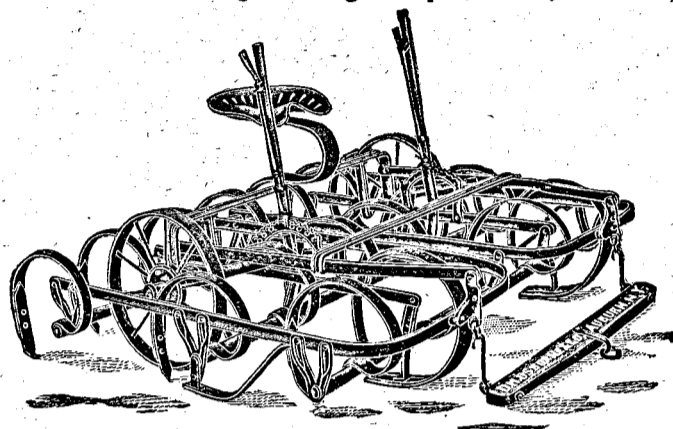
XLII. ÉVFOLYAM.

KÖZSÉGVÁR, 1910. Április 10.

15. SZÁM.

A tavaszi idényre: mindennemű talajmivelőeszközöket, Campbell-tömörítőket, Osborne tárcsásboronákat, rugós-fogas porhanyítókat,

szóvetőgépeket, speciális répamagvetőgépeket, láncos trágyaszórógépeket, tejgazdasági cikkek

elsőrendű kivitelben szállít: „Kühne“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. **Mosonban.**

Főraktár: BUDAPEST, VI., Váci-körut 57/a.

2012

Fiókraktár: Debrecen és Temesvár.

Székely Gazdák Szövetkezete Marosvásárhelyt

Elsőrendű, megbízható minőségben szállít államilag ólomzárolt lucerna- és loheremagot, tavaszi búzát, koránérő és bőtermő vető-zabot, bükköny, baltacim, répa-mag stb. vetőmagvakat.

Miniatott ajánlattal készséggel szolgálunk.

2336

Fiókok:

Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy, Gyergyó-Ditró és Gyergyószentmiklós.

Báró Kemény József Hungaria Gépgyár

betéti társaság D É V A.

2023

Gyárt és raktáron tart: Mindennemű mezőgazdasági talajmegművelő és feldolgozó gépeket. Benzin- és nyersolajmotoros cséplőkészletek minden nagyságban.

Mindennemű stabilmotorokat és gőzgépeket egy lóerőtől ötszázig. Villamosvilágítási és erőátviteli telepek tervezése, kastélyok, gazdaságok villamos- és acetylen világítási berendezése.

Daráló, őrő és fűrészmalomok tervezete és építése. — Vizvezetékek és kutak.

Különösen ajánlja modernül berendezett gyárát bármely szerkezettű gazdasági vagy egyéb gépek és automobilon javítására.

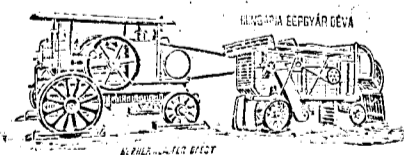
Különlegességei: Hűtőkamrák, jégkészítő telepek, tejgazdaságok és sajtgyárak berendezése, tejgazdasági berendezések és kamrák javítása. Authogén forrasztások. **Automobil-garage.**

Az amerikai „Milwaukee“ arató és talajmegművelő gépek erdélyrészi vezérképviselése

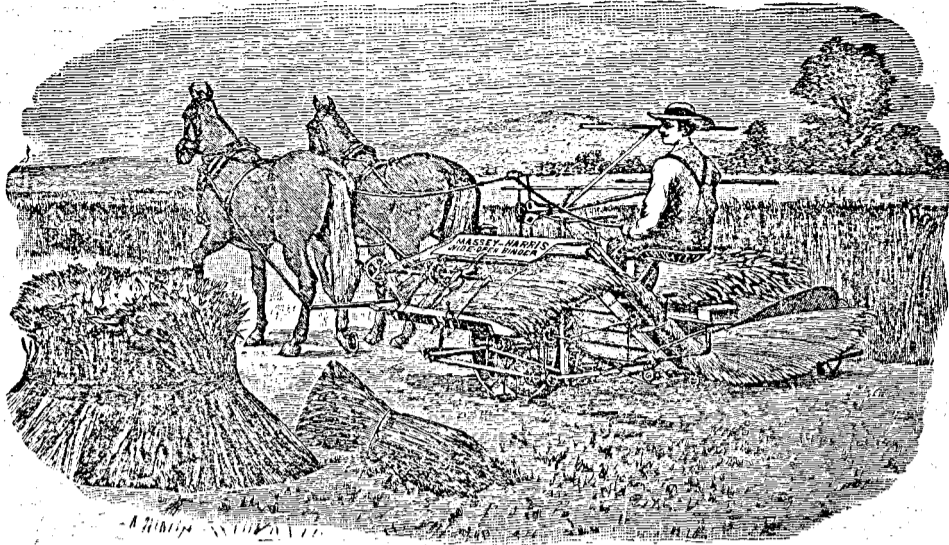
Olcsó árak!

Kedvező fizetési feltételek!

Pontos és szolid kiszolgálás.

Massey-Harris & Co. fűkaszaló és aratógépgyár.

== Toronto Észak Amerika. ==

A világ legmegbízhatóbb gyártmányai.

Árjegyzéket és árajánlatot kívánatra szivesen küld a

2379

Massey-Harris Co. részvénytársaság

BUDAPEST,

V. Alkotmány-u. 23.

Csicsóka

(Topinambur) szép ültetni való, a legkitünőbb sertéstakarmány, sertéslegelőkre kiváló, van eladó métermázsánként 8 koronáért, a zselizi vasúthoz szállítva.

== Szives rendeléseket kér a ==

„Sárói uradalom“

Nagysáró, (Bars megye.)
2444

Egy nyolc lóerős
**Robey-féle gyártmányú
cséplőgarnitúra**

(gőzgép Zatoszférás, cséplőszekrény, a herefejtő és kazalozó Hofherr és Schrantz-féle)

kitünő jó karban, 3 évi használat után eladó.

Értekezhetni:

Boér Olivéernél, Hidvég,
Háromszékmegye.

2445

Kerti-, vetemény-, virág és gazdasági

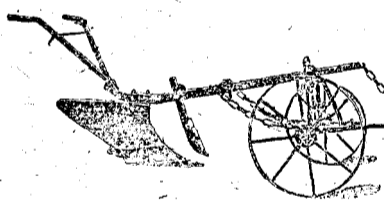
**Magvak és
dúghagyma**

legfrissebb minőségben adag és kilószámra legjutányosabb árban kaphatók:

Bréver János

fűszerkereskedésében Kolozsvárt
Széchenyitér.

2439

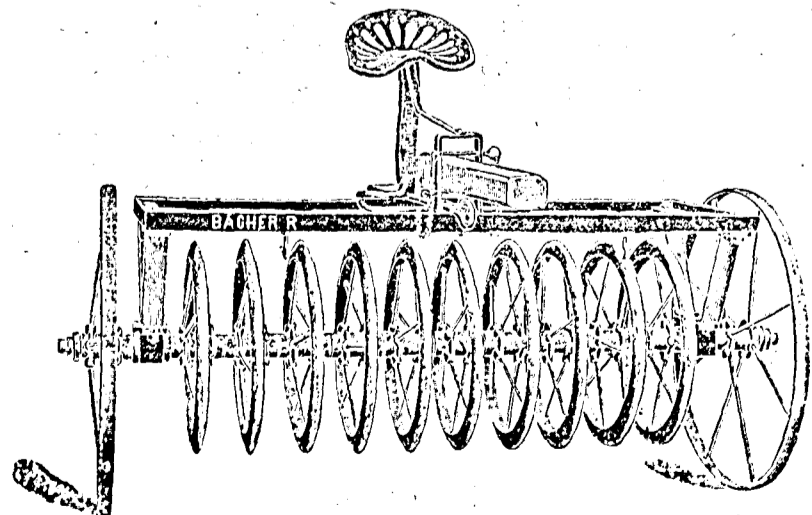
A valódi Bacher-féle törhetetlen fejű

„Acélekék“

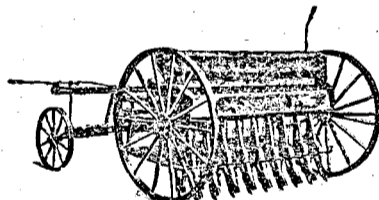
ugy a munkateljesítés tökéletességénél, mint kiváló tartosságuknál fogva elsőeknek vannak elismerve.

Campbell rendszerű altalajtömörítők, Tártság boronák, elismert és egyedül tökéletes kivitelben a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazva.

Olcso ár és teljes szavatosság mellett.

Budapest, VI. Nagymező-u. 68. SZ.

A „Melichar“-féle

„Unicum Drill“

a gazdák kedvenc vetőgépe. Pontos szabályozhatóság,

gondos kivitel és tartósság tekintetében egy gyártmány sem versenyezhet vele.

Kormányzó szerkezete és kiürítése meglepően célszerű

és a vele való munkát könnyűvé és akadálytalaná teszi.

Óvakodjunk utánzatoktól.

Bacher-Melichar

Magyarországi vezérképviselő:

== Szücs Zsigmond ==

Árjegyzék, árajánlat kívánatra bérmentve.

A takarmányrépának röviden leirt ápolására fogatos sormivelő eszközöket is alkalmazhatunk, melyeket a 2-ik, 3-ik stb. kapálásra használhatunk fel. de kiegészítésül vagy utánna mindig a kézikapa tökéletesítse a munkát.

Az egysoros lókapák közül ajánlhatjuk a *Planet juniort*. Többsoros lókapá több van forgalomban, melyek azonban csak akkor használhatók sikerrel, ha a vetőgépet kiváló ügyességgel vezettük s minden egyes sor nyil- egyenes vonalba esik.

Az egyezésnek némely helyeken azt a modját látjuk alkalmazni, hogy rövidnyelvű 320—25 cm széles répakapákkal 10—15 cm. távolságra kapukat vágnak e sorokon, mely-nél fogva kézi egyezésre csak a 10—15 cm. széles sávok maradnak. Tény, hogy így az egyezés jóval gyorsabban halad, de mivel az esetleg fellépő károsodás esetén nem marad tartalék répa s egyszerre ily nagymérvű ritkítással igen megvilágosodik a talaj, minek a gyorsabb gyomosodás lesz a következése, mégsem ajánlhatom.

A kapálásra a csapott végű, könnyű *répakapák* használandók, melyekkel a keskeny sorokban könnyebben és biztosabban halad a munka. Ezekhez a kapákhoz fűződik még az az előny is, hogy a kapáláshoz a kevesebb erejű és igényű gyermekek és nők is alkal-mazhatók a mely által tetemesen csökkentjük a répa termelési költségét.

A hiányos sorokat a takarmányrépánál *ültetéssel* igen jól lehet kiegészíteni; erre a célra frissen tépett palántát használjunk, mely-nek leveleit és gyökereit vissza csipjük s nyomban azután elültetjük. Az ültetésre egy hegyezett fával — ültető fa — lyukakat készí-tünk, ebbe tesszük be a palántát s mellette jobbról-balról a földet az ültetőfával jól a palánták mellé nyomkodjuk. Hogy a kötséges öntözést mellőzzük közvetlen az eső után állítsuk be az ültetést, mihelyt a talaj annyira szikkadt, hogy reá menni lehet, s ha ugy el-tudjuk találni, hogy ültetés után esőt kapjon a palánta, a megeredésre biztosan számíthatunk. Ha az ültetés után nem kap esőt a palánta, de sőt utánna tartos szárazság állana be: egy-két este, naplemente után, vagy előtte kevés-sel, öntözzük meg a palántákat, különben nem számíthatunk arra, hogy megeredjenek s az ültetésre fordított munka kárba vesz.

(Folyt. köv.)

Egy kis Campbellizmus tekintettel az időjárásra.

Az őszi vetések általában jól teleltek, tavasziak alá őszi szántásra volt idő és minden-felé sokat is végeztek, most pedig a föld ki-tűnően művelődik — jól hámlik s már árpa, zab, búkköny meglehetősen jelentékeny terü-

leteken került a föld alá, tehát a tavaszi veté-sek késedelmességének veszélye sem fenyegeti a gazdákat. Mindazonáltal az idej év termés-kilatásait kétségessé teszi ez időszert még az, hogy a föld nagyon is kevés nedvességgel megy át a tavaszba s így egy száraz jellegű tavasz — a mint így is indult — nagy károkat okozhat.

Az idén inkább mint bármikor az ezután közvetlenül következő hónapok: április és május — főképp ez utóbbinak csapadék mennyiségé-től függ termésünk sikere s adja isten, hogy ez várakozásunk szerinti is legyen, de bármiként lesz azzal már tisztában lévén, hogy talajunk kevés téli nedvességet raktározhatott el — ezen hiány káros következményei ellen véde-kezni kell még pedig azzal, hogy a Campbell-féle eljárás alapeszméjét alkalmazzuk még az ő eszközeinek hiányában is talajművelésünk gyakorlati eljárásaiban, vagyis: igyekezzünk a föld nedvességét conserválva azt takarékosan felhasználni.

Mindenekelőtt az *őszi vetések megboroná-lásának az idén nem volna szabad elmaradni*. Ezzel most még abban az előnyös helyzetben is vagyunk, hogy többnyire már megbokroso-dott, vagy a fejlődés azon stádiumában levő vetésekkel van dolgunk, hogy már most korán is végezhető ez a dolog, a mi különben ren-des körülmények között Szentgyörgynap után vagy május elején szokott — ahol szokott — történni. A föld felülete most már elég száraz és nem ragad a boronára.

Még jobban cselekszik az, aki előzetesen egy hengerelést adhat vetésére s azután boro-nál, hogy a talaj legfelső rétege porhanyóvá tétetvén a hengerelés által a gyökérzetéhez fel-kényszerített nedvesség gyorsan ne párolog-hasson el.

Ugyan ez az eljárás felette hasznos lesz a herésekre, lucernásokra és rétekre is. A gyorsabb fejlődés így előmozdítottván, ha ne-talán május a kellő esőmennyiséggel szűkebben is jönne, a fejlődés ily módoni gyorsításával már beárnyékolta föld a szárazságnak inkább ellent fog állhatni. Sőt a boronálást — ha az időjárás száraz lesz — szárbaindulásig még megismételni is ajánlatos. Kitűnő szolgálatot tesznek e tekintetben a könnyű és széles, és így nagy munkaképességű Duplex boronák — de más könnyebb borona is jó.

Ugyanez követendő tavaszi szalmás veté-seinkkel is. Egy hengerelés és utána boronálás alkalmas időben és fejlődési stádiumban.

Kapás terményeinknél a jól végzett őszi szántás után ahol csak nem feltétlenül szüksé-ges — a vetésnél jobb lesz az extirpator vagy egy *sekély szántás*, ha nincs »tárcsás« unka, s vetés után hengerelés, melyet a felszint lazító borona kövessen. Akik pedig törökbuzát nem őszi szántásba, hanem tavaszi tarlótörésbe vet-

nek (és mennyi lesz ilyen!) jó lesz ha szántás után azonnal *még az nap* adják a magot, első kapálás előtt pedig okvetlen boronálnak.

Mindezek nem új dolgok és a gyakorlat emberei előtt ismeretesek is, de időszertűségük-nél fogva méltók az emlékezetbe hozásra.

Hadviger Albert.

A „Bruderschaft“ és „Schwesterschaft“.*

Ez egy ősrégi, szász és valláserkölcsi alapon álló intézmény, és hozzátehetjük, nagyon szép intézmény.

A Bruderschaftról dr. *Herfurth* így ír: »A bölcsőtől a koporsóig kell az erdélyi szász-nak éreznie, és tapasztalnia, hogy ő nem csu-pán magáért, nem csupán az ő házáért, nem csupán az ő gyermekeiért él, dolgozik és küz-ködik, hanem hogy *neki a közösségért is a mely őt tartja és megőrvi, gondolkodni, adózni és munkálkodnia kell, azért a közösségnek enge-delmeskedni és szolgálni tartozik*«.

Az összetartozás és a közcéló: iránti meleg vonzódás a szászoknál nemcsak erkölcsi, hanem anyagi hátteret is hord. Példák mutat-nak reá, hogy a hol a közösség érzete meg-lazult, ott a község létalapja rendült meg és az így támadt réseken rögtön betódult az ellen-ség serege. *A telekkönyv az ily községnek a tükré*.

Fronius szép leírása szerint a kis szász gyermeket már kiskorában a mezőre viszi az anyja a mezei munkákhoz. Ha nincs árnyékot adó fa a közelben, akkor egy botra tűzött kendő vagy ruhadarab árnyékában gyakorolja a kis szász honpolgár a hang és tüdőgyakor-latokat, míg a mezőn munkálkodó anyja oda nem siet és meg nem szoptatja.

Télen a kis gyermek az udvarra van szoritva és ott ismerkedik a malac, borju, csikó társaságában. Később már néven ismeri az egész falu teheneit, bivalyát és kisebb gazda-sági szolgálatokat végez szülei körül. A hatodik évtől a 15 ikig az iskola foglalja le magának, hogy a tudományt tölcseren beleoltsa.

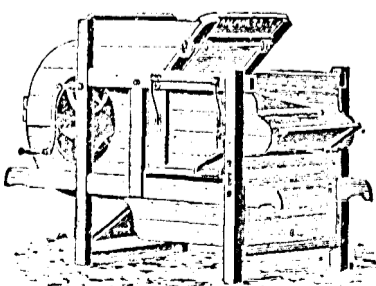
Ha most a fiu az iskolából kiszabadult, akkor a »templom« (értsd: egyház) teszi reá a kezét és veszi ölébe a confirmáció által, de ugyanekkor ünnepélyes egyházi szertartással, beszédek és ceremóniák között a »legények« (Knechte), a leányt pedig a »leányok« (Mägde) szövetkezetébe lépteti be, azaz a Bruderschaftba, a leányt a Schwesterschaftba.

A kilépés csak házasság, halál esetén lehetséges. Az esetleges agglégényeket vagy aggszűzeket előbb is kiengedik.

Ezen szövetkezet célja az, hogy a felnőtt fiatalokba a függés, egy szervezetbe tartozás és a közösség iránti érzetet oltsa, mely érzést a szászok »Gemeinbewusstsein« szóval jeleznek.

A szövetkezet alapszabályait a nagyszabeni ág. evang. egyházkerület állította össze és a főfelügyeletet a falusi hitközségi képviselő tes-tületből kiküldött »legényatya« (Knechtvater), a leányoknál a »Schwesterschaftsmutter« által gyakorolja. Az elnöksége. (tisztkart) a tagok választják.

* Mutatvány: enesei Dorner Béla: »Az erdélyi szászok mezőgazdasága« című közelebb megjelenő művéből.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek

az „Európa“-s-erte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb,

a gazda minden követelmé-nyeinek legjobban megfelelő

„EREDETI KALMÁR-ROSTÁK“

Ez évi ajándékainkról szives-kedjék ingyen írjogyzékát kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

ERDÉLYRESZI VEZÉRKÉPVISELET SZÉKELY GAZDÁK SZÖVETKEZETE

Marosvásárhely, Székelyudvarhely és Seps szentgyörgy.

Az elnökség feje az »Altknecht« (öreg legény), a leányoknál az »Altmagd«. Mellette állnak még az elnökségben: a »Wortknecht« (szóvivő legény) a Bruderschaft szóvivője és két »Unteralknecht« (másodöreg legények), kik a tagok egy részét fölött a házonkívüli felügyeletet gyakorolják és a kik valamely panaszos esetben mintegy ügyészi, vádlói szerepet visznek a vádlottakkal szemben. Ezenkívül az elnökség tagjai a két »kellner« (asztalnokok = Irtenknechte), kik mulatságok alkalmával étel és italtól gondoskodnak, azután a »háznagy« (Schaffner), ki a közebédek, közvacsorák vagy mulatságok alkalmával helyiségről gondoskodik és ki a jelenlevők tisztességes magaviseletére fölügyel.

A szövetség tisztikarának feladata, hogy a rend fönntartására ügyeljen, templomi, iskolai, gazdasági továbbképző tanfolyambeli mulasztásokról jegyzéket vezessen, a gyűléseken a közvádlók által bepanaszolt tagokat elítélje, megbüntesse, az öregelegény által beszédett pénzek (büntetéspénzek) és jövedelmekről rendelkezék.

A kihágásokért 10 fillértől 4 koronáig fizetnek a tagok büntetéspénzt, de nagyobb esetben vagy ismétlődés esetén kizárással is büntetnek.

A szövetség önálló bíraskodási jogát a szokásjog alapján ősrégi időtől gyakorolja.

A mai községi szervezet és a politikai hatóságok is — néhol — erősen megrongálták ezen intézményt, az meglazult sok helyen, de azért a legtöbb jó erkölcsű, vallásos községben mégis fönntáll.

A jó pap erre különösen vigyáz, nemcsak azért, mert Honterus is szorosabbra füzte az egyházzal ezen szövetséget, hanem azért is, mert tudják, tapasztalják, hogy a falusi fiatalságnak, épen a kamasz években kell legnagyobb ügyelet, hogy a fiatalság meg ne romoljék erkölcsében és legyen ellátva szellemi táplálékkal. A Barcaságon ezen szövetségek szépen virágoznak, és ott a hatóság is erősen támogatja őket és Feckel Frigyes volt alispán rendeletekben utasította a hatóságot az intézmény erősítésére.

Hogy mily jó eredménye van ennek a fiatalság magaviseletére, szorgalmára, tisztességtudására, tanusítja az, hogy a barcasági száze ifjúság messze kiválik — a katonaság és polgári hatóságok tanusága szerint — a más nyelvű sőt még más olyan vidéki száze fiatalsága mellett, hol ezen szövetségek lanyhábban kezeltetnek.

Ilyen ifjúsági egyesületeket különben angolok, németek, sőt már mi magyarok is alakítunk.

Az alapszabályokban a szövetség céljával ez van megjelölve: »Keresztényi erények és vallásos gondolkodás elősegítése, meleg hazaszeretet, erkölcsös közösségi érzés, igazszívűség és nemes testvéri érzés kifejllesztése».

Ha a szövetség 40 tagot elér egy faluban, egy második alakítandó. A szövetséggel mint szellemi vezető: a pap és tanító foglalkozik. Hetenkint összegyűjti őket a téli estéken és gazdasági fölolvadásokkal, előadásokkal, énekekkel, zenével, szini előadásokkal szórakozik ő is velök és így kapcsolatot nyer a köznéppel.

A roszelekket nem szigorúsággal, hanem meleg, türelmes szívvvel igyekszik újra megnyerni a jó utra.

Minden confirmált fiúnak be kell a Bruderschaftba lépnie. A fölvételi díj: egy fél kenyér és egy darab gyertya.

A kenyeret akkor kell megadni, ha valami közvacsoránál szükség van kenyérre, a gyertyát pedig a legközelebbi téli táncmulatság alkalmával, (mert nyáron, dologidőben csak nappal táncolnak).

A föl vétel után az összes egybegyűlt tagok előtt az Altknecht elkiáltja: »Legyetek vigak, fivérek!« Erre a régi tagok kiszaladnak és hoznak be dorongokra és kötelekre erősített köveket, rossz, piszkos ruhadarabokat, lópokrócot, lószerszámot stb. és az új fivérek nyakába agatják, hogy ezek sokszor a tehértől lerogynak és sirásra fakadnak a többiek nevetése közben. Mindez nem használ: ezt el nem engedik, mert ez jelképezi azon jegyelmet, engedelmisséget és teherhordási készséget, melyet az új fivérek ezentul viselni kell.

Egyenletlenségek és kihágások esetén tárgyalást (Zugang) tartanak. A teremben a tagok kor és rang szerint elhelyezkedve, várják az elnökséget míg az asztalnál helyet foglal. Az Altknecht — kezében méltóságának jelül — egy fatálcát tartva, (mellyel ítélet hirdetésénél, vagy csendet parancsolva az asztalra csapkod, csengetyü helyett) és mellette a többi elnökségi tagok.

A gyűlés megnyitásakor az Altknecht föláll, a fatányérral az asztalon kopog és így szól: — Mindenekelőtt, jó testvérek, föl hívom azt, ki hibásnak érzi magát, álljon föl, vádolja magamagát! Ekkor csak félbűntetést kap. Ha pedig egy másik testvér valamelyik másiktól akar előadni valamit, az most álljon elő.

Erre azután megindul a tárgyalás, a vád és védelem meghallgatása után az elnökség ítélt.

Jellemző, hogy a vádlónak — ki rendszerint az egyik »Unteralknecht« — nem kell tanu állításának bizonyítására. Így is hisznek neki. A vádlottnak azonban, vagy ha egy közönséges tag panaszol, hét tanut kell állítania. Jellemző továbbá az is, hogy ha az elítélt fölbelez és nem tudja magát — bizonyítékaival kimenteni — akkor az első ítélet kétszeresére lesz büntetve. Ha ekkor is fölbelez (a II. fokú ítéletet az Altknechtek, a III. fokú a lelkész mondja) és nincs igazsága, akkor már a háromszoros büntetésen felül még külön kell neki pár forintot is fizetni.

A Bruderschaft tagjainak kötelességei még, a mezei munkák megkezdésekor a mezei kutak kitisztítása, a lelkésznek tahordás, szénagyűjtés, de már karácsony éjjelén a harangozás az már csak az Amstnecht (az öregszolga) joga és kötelessége. Ő viszi és hordja ünnepélyek alkalmával (ha banderiumot vezet, akkor fehér lovon) a zászlót is, melyet azonban más szomszéd község határára vinni nem szabad.

Temetéseknel — ha a szövetség egy tagja halt meg — kivonul az egész társaság és mindenkinek ki van osztva a szerepe, kik ássák a sirt, kik állnak diszorséget, kik viszik és kik kísérik a koporsót, kik tartják az ünnepi beszédeket és kik énekelnek.

Mint már jeleztem, ugyanily szervezete van a leányok egyesületének, — a Schwester-schaftnak is.

Házi állatainkkal való érintkezés útján szereshető emberi betegségek.*

Közli: L. Szabó Döme gazd. akad. tanár.

I.

Az orvosi tudomány ideális célját nem egyedül a betegségek meggyógyításában, mint inkább azok elhárításában kell keresni. Ezt az ideális célt azonban csak akkor közelíthetjük meg, ha megismerjük a betegségek okait s mind azokat a szövvényes utakat, melyeken a betegséget megindító káros behatások az emberi szervezeten eljuthatnak; hiszen céltudatosan és eredményesen csak olyan veszedelemmel szállhatunk szembe, melynek forrását, eredetét ismerjük.

A mai orvosi buvárlat eredményeinek nagy jelentősége épen abban rejlik, hogy segítségével sikerült számos fertőzésből eredő vagy járványos alakban előforduló betegségeknek az okozóit, sőt azokat az utakat is megismerni, a melyeken káros hatásukat kifejtik. E nagy jelentőségű felfedezések reális alapot teremtettek annak a törekvésnek, hogy a fertőző betegségek okozóit távol tarthassuk, illetőleg megsemmisíthessük és ártalmatlanokká tehesük, vagy pedig az emberi szervezeten ellenálló képességét megfelelő eljárásokkal annyira fokozhassuk, hogy az képes legyen leküzdeni ezeket az ártalmas anyagokat még akkor is, ha azok a testbe belejutottak.

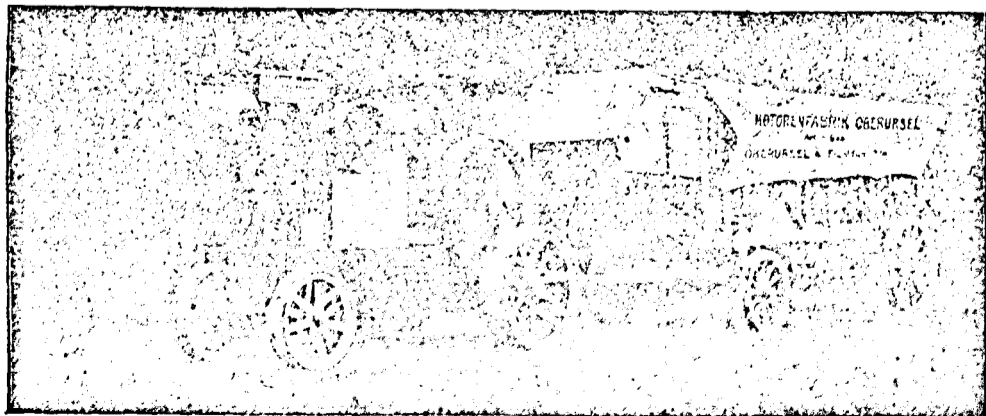
A modern államok törvényes intézkedésekkel igyekeznek legalább is kissebiteni a fertőző betegségek veszedelmét s megvédeni azok ellen polgárai egészségét s életét; ezek az óvó rendszabályok azonban magukban véve mégsem elegendők arra, hogy minden az ember egészségére ártalmas tényezőt elhárítsanak az utból, ha egyes emberek a maguk részéről is nem tesznek meg minden lehetőt arra, hogy egészségüket oltalmazzák.

A mindennapi tapasztalás azonban arra tanít, hogy a legtöbb ember nem ismeri azokat az okokat, a melyek megindító, terjesztői lehetnek a fertőzésből eredő betegségeknek s így természetesen nem is képes magát vagy családját azok ellen megvédelmezni.

A házi állatok, s köztük a kutyákról is sokan nem tudják, hogy könnyen lehetnek emberi betegségek okozói vagy legalább is terjesztői.

Az állatvédelem arra tanít bennünket első sorban, hogy szeressük az állatokat. Talán felesleges ez a tanítás akkor, ha kutyáról van szó. Hiszen ezek a kedvenc állatok nemcsak az ősidőtől hű kísérői az emberiségnek, hanem a mily mértékben bírják mindnyájunk szeretetét páratlan ragaszkodásuk és engedelmisségük folytán, épen olyan megbecsülésben részesülnek értelmes és hasznos szolgálataik révén. Számtalan megható mese és történet dicséri a kutya hűségét, okosságát, de annál kevesebb figyelmeztetést hallunk és olvasunk azokról a veszedelmekről, amelyeknek ez az önzetlen barát, ez az önfeláldozó szolga: lehet okozója. Mert egy pillanatra se felejtjük el, hogy épen

* „Az Országos Középiskolai Tanáregyesület Kolozsvári Körének” népszerű tudományos előadása.

Magyarországban mindenféle talaj- és terepviszonyok között sokszorosan kipróbált

2381

MAGÁNJÁRÓ-MOTOR

tökéletes gyártója:

Oberupseli Motorgyár r.-t.

Bécs, VI/2., Gumpendorferstrasse 72.

Működésben látható: Székelyudvarhelyen.

Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

A takarmányrépának röviden leírt ápolására fogatos sormivelő eszközöket is alkalmazhatunk, melyeket a 2-ik, 3-ik stb. kapálásra használhatunk fel. de kiegészítésül vagy utánna mindig a kézikapa tökéletesítse a munkát.

Az egysoros lókapák közül ajánlhatjuk a *Planet juniort*. Többsoros lókapá több van forgalomban, melyek azonban csak akkor használhatók sikerrel, ha a vetőgépet kiváló ügyességgel vezettük s minden egyes sor nyíl-egyenes vonalba esik.

Az egyezésnek némely helyeken azt a módját látjuk alkalmazni, hogy rövidnyelvű 320—25 cm széles répakapákkal 10—15 cm. távolságra kapukat vágnak e sorokon, mely-nél fogva kézi egyezésre csak a 10—15 cm. széles sávok maradnak. Tény, hogy így az egyezés jóval gyorsabban halad, de mivel az esetleg fellépő károsodás esetén nem marad tartalék répa s egyszerre ily nagymérvű ritkítással igen megvilágosodik a talaj, minék a gyorsabb gyomosodás lesz a következő, mégsem ajánlhatom.

A kapálásra a csapott végű, könnyű répakapák használandók, melyekkel a keskeny sorokban könnyebben és biztosabban halad a munka. Ezekhez a kapákhoz fűződik még az az előny is, hogy a kapáláshoz a kevesebb erejű és igényű gyermekek és nők is alkalmazhatók a mely által tetemesen csökkentjük a répa termelési költségét.

A hiányos sorokat a takarmányrépánál *ültetéssel* igen jól lehet kiegészíteni; erre a célra frissen tépett palántát használjunk, melynek leveleit és gyökereit vissza csipjük s nyomban azután elültetjük. Az ültetésre egy hegyezett fával — ültető fa — lyukakat készítünk, ebbe tesszük be a palántát s mellette jobbról-balról a földet az ültetőfával jól a palánták mellé nyomkodjuk. Hogy a kötséges öntözést mellőzzük közvetlen az eső után állítsuk be az ültetést, mihelyt a talaj annyira szikkadt, hogy reá menni lehet, s ha úgy el tudjuk találni, hogy ültetés után esőt kapjon a palánta, a megeredésre biztosan számíthatunk. Ha az ültetés után nem kap esőt a palánta, de sőt utánna tartos szárazság állana be: egy-két este, naplemente után, vagy előtte kevés-sel, öntözzük meg a palántákat, különben nem számíthatunk arra, hogy megeredjenek s az ültetésre fordított munka kárba vesz.

(Folyt. köv.)

Egy kis Campbellizmus tekintettel az időjárásra.

Az őszi vetések általában jól teleltek, tavasziak alá őszi szántásra volt idő és mindenfelé sokat is végeztek, most pedig a föld kitűnően művelődik — jól hámlik s már árpa, zab, búkköny meglehetősen jelentékeny terü-

leteken került a föld alá; tehát a tavaszi vetések késedelmességének veszélye sem fenyegeti a gazdákat. Mindazonáltal az idej év terméskülönbségeit kétségessé teszi ez időszert még az, hogy a föld nagyon is kevés nedvességgel megy át a tavaszba s így egy száraz jellegű tavasz — a mint így is indult — nagy károkat okozhat.

Az idén inkább mint bármikor az ezután közvetlenül következő hónapok: április és május — főképp ez utóbbinak csapadék mennyiségétől függ termésünk sikere s adja isten, hogy ez várakozásunk szerinti is legyen, de bármiként lesz azzal már tisztában lévén, hogy talajunk kevés téli nedvességet raktározhatott el — ezen hiány káros következményei ellen védekezni kell még pedig azzal, hogy a Campbell-féle eljárás alapeszméjét alkalmazzuk még az ő eszközeinek hiányában is talajművelésünk gyakorlati eljárásaiban, vagyis: igyekezzünk a föld nedvességét conserválva azt takarékosan felhasználni.

Mindenekelőtt az *őszi vetések megboronálásának az ideje nem volna szabad elmaradni*. Ezzel most még abban az előnyös helyzetben is vagyunk, hogy többnyire már megbokrosodott, vagy a fejlődés azon stádiumában levő vetésekkel van dolgunk, hogy már most korán is végezhető ez a dolog, a mi különben rendes körülmények között Szentgyörgynap után vagy május elején szokott — ahol szokott — történni. A föld felülete most már elég száraz és nem ragad a boronára.

Még jobban cselekszik az, aki előzetesen egy hengerelet adhat vetésére s azután boronál, hogy a talaj legfelső rétege porhanyóvá tétetvén a hengerelet által a gyökérzethez felkényszerített nedvesség gyorsan ne párologhasson el.

Ugyan ez az eljárás felette hasznos lesz a herésekre, lucernásokra és rétekre is. A gyorsabb fejlődés így előmozdítván, ha netalán május a kellő esőmennyiséggel szűkebben is jönne, a fejlődés ily módon gyorsításával már beárnyékolta föld a szárazságnak inkább ellent fog állhatni. Sőt a boronálást — ha az időjárás száraz lesz — szárbaindulásig még megismételni is ajánlatos. Kitűnő szolgálatot tesznek e tekintetben a könnyű és széles, és így nagy munkaképességű Duplex boronák — de más könnyebb borona is jó.

Ugyanez követendő tavaszi szalmás vetéseinkkel is. Egy hengerezés és utána boronálás alkalmas időben és fejlődési stádiumban.

Kapás terményeinknél a jól végzett őszi szántás után ahol csak nem feltétlenül szükséges — a vetésnél jobb lesz az extirpator vagy egy *sekély szántás*, ha nincs »tárcsás« unka, s vetés után hengerelet, melyet a felszint lazító borona kövessen. Akik pedig törökbuzát nem őszi szántásba, hanem tavaszi tarlóőrésbe vet-

nek (és mennyi lesz ilyen!) jó lesz ha szántás után azonnal *még az nap* adják a magot, első kapálás előtt pedig okvetlen boronálnak.

Mindezek nem új dolgok és a gyakorlat emberei előtt ismeretesek is, de időszertük-nél fogva méltók az emlékezetbe hozásra.

Hadviger Albert.

A „Bruderschaft“ és „Schwesterschaft“.*

Ez egy ősrégi, szász és valláserkölcsi alapon álló intézmény, és hozzátehetjük, nagyon szép intézmény.

A Bruderschaftról dr. *Herfurth* így ír: »A bölcsőtől a koporsóig kell az erdélyi száznak éreznie, és tapasztalnia, hogy ő nem csupán magáért, nem csupán az ő házáért, nem csupán az ő gyermekeiért él, dolgozik és küzdök, hanem hogy neki a közösségért is a mely őt tartja és megóvja, gondolkodni, adózni és munkálkodnia kell, azért a közösségnek engedelmeskedni és szolgálni tartozik«.

Az összetartozás- és a közcélo: iránti meleg vonzódás a szászoknál nemcsak erkölcsi, hanem anyagi háttérrel is hord. Példák mutatnak reá, hogy a hol a közösség érzete meglazult, ott a község létalapja rendült meg és az így támadt réseken rögtön betódult az ellenség serege. *A telekkönyv az ily községnek a tükré*.

Fronius szép leírása szerint a kis szász gyermeket már kiskorában a mezőre viszi az anyja a mezei munkákhoz. Ha nincs árnyékot adó fa a közelben, akkor egy botra tűzött kendő vagy ruhadarab árnyékában gyakorolja a kis szász honpolgár a hang és tüdőgyakorlatokat, míg a mezőn munkálkodó anyja oda nem siet és meg nem szoptatja.

Télen a kis gyermek az udvarra van szorítva és ott ismerkedik a malac, borju, csikó társaságában. Később már néven ismeri az egész falu teheneit, bivalyát és kisebb gazdasági szolgálatokat végez szülei körül. A hatodik évtől a 15 ikig az iskola foglalja le magának, hogy a tudományt tölcseren beleoltsa.

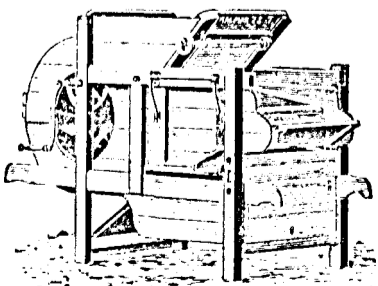
Ha most a fiu az iskolából kiszabadult, akkor a »templom« (értsd: egyház) teszi reá a kezét és veszi ölébe a confirmáció által, de ugyanekkor ünnepléses egyházi szertartással, beszédek és ceremóniák között a »legények« (Knechte), a leányt pedig a »leányok« (Mägde) szövetkezetébe lépteti be, azaz a Bruderschaftba, a leányt a Schwesterschaftba.

A kilépés csak házasság, halál esetén lehetséges. Az esetleges agglégényeket vagy aggszűzeket előbb is kiengedik.

Ezen szövetkezet célja az, hogy a felnőtt fiatalokba a függés, egy szervezetbe tartozás és a közösség iránti érzetet oltsa, mely érzést a szászok »Gemeinbewusstsein« szóval jeleznek.

A szövetkezet alapszabályait a nagyszabeny ág. evang. egyházkerület állította össze és a főfelügyeletet a falusi hitközségi képviselő testületből kiküldött »legényatyá« (Knechtvater), a leányoknál a »Schwesterschaftsmutter« által gyakorolja. Az elnöksége (tisztikart) a tagok választják.

* Mutatvány: enesei Dorner Béla: „Az erdélyi szászok mezőgazdasága“ című közelebb megjelenő művéből.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek

az „Európa“-szerte első helyen elismert kiténő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő „EREDETI KALMÁR-ROSTÁK“ Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kórn!

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

ERDÉLYRESZI VEZÉRKÉPVISELET SZÉKELY GAZDÁK SZÖVETKEZETE
Marosvásárhely, Székelyudvarhely és Seps szentgyörgy.

Az elnökség feje az »*Altknecht*« (öreg legény), a leányoknál az »*Altmagd*«. Mellette állnak még az elnökségben: a »*Wortknecht*« (szóvivő legény) a Bruderschaft szóvivője és két »*Unteralknecht*« (másodöreg legények), kik a tagok egy részére fölött a házonkülvüli felügyeletet gyakorolják és a kik valamely panaszos esetben mintegy ügyészi, vádlói szerepet visznek a vádlottakkal szemben. Ezenkívül az elnökség tagjai a két »*kellner*« (asztalnokok = Irtenknechte), kik multságok alkalmával étel és italtól gondoskodnak, azután a »*háznagy*« (Schaffner), ki a közebédek, közvacsorák vagy multságok alkalmával helyiségről gondoskodik és ki a jelenlevők tisztességes magaviseletére fölügyel.

A szövetség tisztikarának feladata, hogy a rend fönntartására ügyeljen, templomi, iskolai, gazdasági továbbképző tanfolyambeli mulasztásokról jegyzéket vezessen, a gyűléseken a közvádlók által bepanaszolt tagokat elítélje, megbüntesse, az öreglegény által beszédett pénzek (büntetéspénzek) és jövedelmekről rendelkezék.

A kihágásokért 10 fillértől 4 koronáig fizetnek a tagok büntetéspénzt, de nagyobb esetben vagy ismétlődés esetén kizárással is büntetnek.

A szövetség önálló bíraskodási jogát a szokásjog alapján ősrégi időtől gyakorolja.

A mai községi szervezet és a politikai hatóságok is — néhol — erősen megrongálták ezen intézményt, az meglazult sok helyen, de azért a legtöbb jó erkölcsű, vallásos községben mégis fönntáll.

A jó pap erre különösen vigyáz, nemcsak azért, mert *Honterus* is szorosabbra füzte az egyházzal ezen szövetséget, hanem azért is, mert tudják, tapasztalják, hogy a *falusi fiatal-ságnak*, épen a *kamasz évekkben kell legnagyobb ügyelet*, hogy a fiatalság meg ne romoljék erkölcsiben és legyen ellátva *szellemi táplálékkal*. A Barcaságon ezen szövetségek szépen virágoznak, és ott a hatóság is erősen támogatja őket és *Jeckel Frigyes* volt alispán rendelkezésekben utasította a hatóságot az intézmény erősítésére.

Hogy mily jó eredménye van ennek a fiatalság magaviseletére, szorgalmára, tisztességtudására, tanusítja az, hogy a *barcasági szász ifjúság messze kiválik* — a *katonaság és polgári hatóságok tanusága szerint* — a *más nyelvű sőt még más olyan vidéki szászok fiatalsága mellett, hol ezen szövetségek lanyhábban kezeltetnek*.

Ilyen ifjúsági egyesületeket különben angolok, németek, sőt már mi magyarok is alakítunk.

Az alapszabályokban a szövetség céljául ez van megjelölve: »Keresztényi erények és vallásos gondolkodás elősegítése, meleg hazaszeretet, erkölcsös közösségi érzés, igazszívűség és nemes testvéri érzés kifejlesztése».

Ha a szövetség 40 tagot elér egy faluban, egy második alakítandó. A szövetséggel mint szellemi vezető: a pap és tanító foglalkozik. Hetenkint összegyűjti őket a téli esteken és *gazdasági fölolvadásokkal, előadásokkal, énekekkel, zenével, szini előadásokkal szórakozik* ő is velök és így kapcsolatot nyer a köznéppel.

A rozlelkűeket nem szigorúsággal, hanem meleg, türelmes szívvél igyekszik újra megnyerni a jó utra.

Minden confirmált fiúnak *be kell* a Bruderschaftba lépnie. A fölvételi díj: egy fél kenyér és egy darab gyertya.

A kenyeret akkor kell megadni, ha valami közvacsoránál szükség van kenyérré, a gyertyát pedig a legközelebbi téli táncmultság alkalmával, (mert nyáron, dologidőben csak nappal táncolnak).

A föl vétel után az összes egybegyűlt tagok előtt az Altknecht elkiáltja: »Legyetek vigak, fivérek!« Erre a régi tagok kiszaladnak és hoznak be dorongokra és kötelekre erősített köveket, rossz, piszkos ruhadarabokat, lópokrócot, lószerszámot stb. és az új fivérek nyakába agatják, hogy ezek sokszor a tebertől lerogynak és sirásra fakadnak a többiek nevetése közben. Mindez nem használ: ezt el *nem engedik, mert ez jelképezi azon jegyelmet, engedelmességet és teherhordási készséget*, melyet az új fivérek ezentul viselnie kell.

Egyenetlenségek és kihágások esetén *tárgyalást* (Zugang) tartanak. A teremben a tagok kor és rang szerint elhelyezkedve, várják az elnökséget míg az asztalnál helyet foglal. Az Altknecht — kezében méltóságának jeléül — egy *fatálcát* tartva, (mellyel ítélet hirdetésénél, vagy csendet parancsolva az asztalra csapkod, csengetyü helyett) és mellette a többi elnökségi tagok.

A gyűlés megnyitásakor az Altknecht föláll, a fatányérral az asztalon kopog és így szól: — Mindenekelőtt, jó testvérek, fölhivom azt, ki hibásnak érzi magát, álljon föl, vádolja magamagát! Ekkor csak félbüntetést kap. Ha pedig egy másik testvér valamelyik másiktól akar előadni valamit, az most álljon elő.

Erre azután megindul a tárgyalás, a vád és védelem meghallgatása után az elnökség íté.

Jellemző, hogy a vádlónak — ki rendszerint az egyik »*Unteralknecht*« — nem kell tanu állításának bizonyítására. Így is hisznek neki. A vádlottnak azonban, vagy ha egy közönséges tag panaszol, *hét tanut* kell állítania.

Jellemző továbbá az is, hogy ha az elítélt föllebez és nem tudja magát — bizonyítékaival kimenteni — akkor *az első ítélet kétszeresére lesz büntetve*. Ha ekkor is föllebez (a II. fokú ítéletet az Altknechtek, a III. fokú a lelkész mondja) és nincs igaza, akkor már a *háromszoros büntetésen felül* még *külön* kell neki pár forintot is fizetni.

A Bruderschaft tagjainak köteleiségei még, a mezei munkák megkezdésekor a mezei kutak kitisztítása, a lelkésznek tahordás, szénagyűjtés, de már karácsony éjjelén a harangozás az már csak az *Amstknecht* (az öregszolga) joga és kötelessége. Ő viszi és hordja ünnepek alkalmával (ha banderiumot vezet, akkor fehér lovon) a zászlót is, melyet azonban más szomszéd község határára vinni nem szabad.

Temetéseknel — ha a szövetség egy tagja halt meg — kivonul az egész társaság és mindenkinek ki van osztva a szerepe, kik ássák a sirt, kik állnak diszorséget, kik viszik és kik kísérik a koporsót, kik tartják az ünnepi beszédeket és kik énekelnek.

Mint már jeleztem, ugyanily szervezete van a leányok egyesületének. — a Schwester-schaftnak is.

Házi állatainkkal való érintkezés útján szerezhető emberi betegségek.*

Közli: L. Szabó Döme gazd. akad. tanár.

I.

Az orvosi tudomány ideális célját nem egyedül a betegségek meggyógyításában, mint inkább azok elhárításában kell keresni. Ezt az ideális célt azonban csak akkor közelíthetjük meg, ha megismerjük a betegségek okait s mind azokat a szövvényes utakat, melyeken a betegséget megindító káros behatások az emberi szervezeten eljuthatnak; hiszen céltudatosan és eredményesen csak olyan veszedelemmel szállhatunk szembe, melynek forrását, eredetét ismerjük.

A mai orvosi buvárlat eredményeinek nagy jelentősége éppen abban rejlik, hogy segítségével sikerült számos fertőzéstől eredő vagy járványos alakban előforduló betegségnek az okozóit, sőt azokat az utakat is megismerni, a melyeken káros hatásukat kifejtik. E nagy jelentőségű felfedezések reális alapot teremtettek annak a törekvésnek, hogy a fertőző betegségek okozóit távol tarthassuk, illetőleg megsemmisíthessük és ártalmatlanokká teheszük, vagy pedig az emberi szervezet ellenálló képességét megfelelő eljárásokkal annyira fokozhassuk, hogy az képes legyen leküzdeni ezeket az ártalmas anyagokat még akkor is, ha azok a testbe bejutottak.

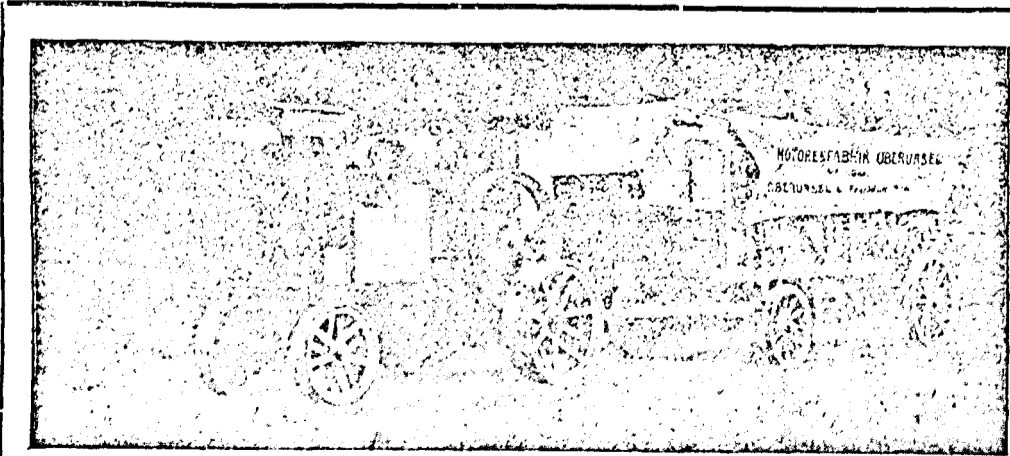
A modern államok törvényes intézkedésekkel igyekeznek legalább is kissebiteni a fertőző betegségek veszedelmét s megvédeni azok ellen polgáraik egészségét és életét; ezek az óvó rendszabályok azonban magukban véve mégsem elegendők arra, hogy minden az ember egészségére ártalmas tényezőt elhárítsanak az utból, ha egyes emberek a maguk részéről is nem tesznek meg minden lehetőt arra, hogy egészségüket oltalmazzák.

A mindennapi tapasztalás azonban arra tanít, hogy a legtöbb ember nem ismeri azokat az okokat, a melyek megindító, terjesztői lehetnek a fertőzéstől eredő betegségeknek s így természetesen nem is képes magát vagy családját azok ellen megvédelmezni.

A házi állatok, s köztük a kutyákról is sokan nem tudják, hogy könnyen lehetnek emberi betegségek okozói vagy legalább is terjesztői.

Az állatvédelem arra tanít bennünket első sorban, hogy szeressük az állatokat. Talán felesleges ez a tanítás akkor, ha *kutyáról* van szó. Hiszen ezek a kedvenc állatok nemcsak az ősidőtől hű kísérői az emberiségnek, hanem a mily mértékben bírják mindnyájunk szeretetét páratlan ragaszkodásuk és engedelmességük folytán, éppen olyan megbecsülésben részesülnek értelmes és hasznos szolgálataik révén. Számptalan megható mese és történet dicséri a kutya hűségét, okosságát, de annál kevesebb figyelmetetést hallunk és olvasunk azokról a veszedelmekről, amelyeknek ez az önzetlen barát, ez az önfeláldozó szolga: lehet okozója. Mert egy pillanatra se felejtjük el, hogy éppen

* Az Országos Középiskolai Tanáregyesület Kolozsvári Körének népszerű tudományos előadása.

Magyarországban mindenféle talaj- és terepviszonyok között sokszorosán kipróbált

2381

MAGÁNJÁRÓ-MOTOR

tökéletes gyártója:

Oberurseli Motorgyár r.-t.
Bécs, VI/2., Gumpendorferstrasse 72.

Működésben látható: Székelyudvarhelyen.

Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

e dédelgetett állatfaj speciálitása egy oly betegség, mely nemcsak gyógyíthatatlan, hanem könnyen átragad az emberre is.

Ez a betegség a *veszettség*, mely már a legrégebb idő óta ismeretes. *Aristoteles* már 400 évvel Krisztus előtt, említi mint veszedelmes kórt. A betegség jeleit jól ismerték régenté is, de a betegség lényege és oka felől, a legtevésebb nézetek voltak s vannak még elterjedve, dacára annak, hogy a legújabb kutatások kiderítették e tekintetben is a valóságot.

Régebben különféle körülményeket tartottak a betegség okozójául. Így különösen a nagy meleget, a nagy hideget, a hosszantartó koplalást, az éhséget, vagy szomjuságot. E vélekedés alaptalansága első tekintetre kitűnik, ha tekintetbe vesszük, hogy az ember is éppen olyan fogékony a betegség iránt, mint akár a kutya, pedig az embernél távolról sem gondol arra senki, hogy a nagy nyomor veszettséget idézhessen elő. Mások a nemi ösztön ki nem elégítését, vagy pedig forró ételek mohó elfogyasztásában keresik az okot.

De a tudományos kísérletek bebizonyították, hogy a felsorolt körülmények teljesen indokolatlanul hozatnak összefüggésbe a veszettséggel, mert ez a bántalom *fertőző betegség*, mely önmagától sohasem, hanem csakis közvetlen ragályozásból fejlődik. Tehát az a kutya, a melyik veszett állat által megmarva, vagy más uton befertőzve nem lett, sohasem kaphatja meg ezt a betegséget.

A ragályanyag főképen a beteg állat agyában és gerincveljében van felhalmozva, de ezen kívül nagy mennyiségben foglaltatik az az állat nyálában is; s miután a veszettség kivált a *harapási vágyban* nyer kifejezést, a harapott sebnek a nyállal való *beszennyezése* által hurcoltatik át. Ha azután a harapott sebet keresztül a nyál a szervezetbe jut, ott a ragályanyag annyira megszaporodik, hogy bizonyos idő múlva a veszettséget előidézi.

De nem minden harapott sebet jut át a fertőző nyál a testbe, mert gyakran előfordul, hogy midőn mély harapás után nagy seb keletkezik, a rögtön beálló heves, nagy vérzés a ragályanyagot magával ragadja, mintegy kimossa. Ezért veszélyesebbek azok a felületesebb sebek, karcolások, melyek aprók, sekélyek, jelentéktelenek, mert egyrészt vérzést alig okoznak, másrészt pedig csekélységüknel fogva észre sem vétetnek s így semmiféle orvosi kezelésben nem részesíttetnek.

Ennélfogva feltétlenül szükséges ebmarás esetén, ha azt egészségesnek látszó kutya okozta is, azonnal orvosi segínyt venni igénybe. Ha a közelben orvos nem volna, úgy legcélszerűbb a sebet rögtön forró vízzel kimosni, ha pedig a seb kézen vagy lábon lenne, legegyszerűbb a megharapott testrészt oly forró vízbe, mint a melyet testünk csak elbir, bemártani. Ezzel a vérzést is elősegítjük és reményünk van hogy a kifolyó vér a ragályanyagokat magával fogja ragadni.

Ezután égessük ki a sebet és pedig vagy tüzesített dróttal, vagy pedig töményebb karsav oldattal.

Számos helyen még ma is tartja magát az a hit, hogy a veszett eb tátongó szájjal, kilógó nyelvvel, behuzott farkkal rohan előre és csak a víztől iszonyodik (vizisszony!) annyira, hogy azt nagy körben kikerüli. Ez éppen úgy, mint a betegség okáról elterjedt téves hit — csak mese, mert a veszett állat nemcsak nem fél a víztől, hanem bizony ha egy-egy szélesebb patak vagy folyó útjába akad, azt keresztül is uszta.

A megbetegedett kutyán, a veszettség első jele: *magaviseletének megváltozása*. Az előbb még élénk, fürge vagy vig állat, komor és mogorva lesz, a csendes természetű eb pedig izgatottá, nyugtalanává válik; engedelmessége fogytán van, gazdájával is barátságatlan. Étvágya csökkent, sőt teljesen eltűnik, kedvenc ételével szemben közömbös és a helyett emészthetetlen anyagokat: fa- és tégladarabocskákat, földet, homokot, szalmát, rongyot, szőrt stb.

nyel le. Szomjusága ellenben ekkor még fokozódott s az állat ismételten iszik. A legszivesebben elhagyott, sötét helyeket keresi fel és az egész éjjelen át nyugtalanodik »nem találja helyét«.

A megbetegedés második-harmadik napján, *hangjának sajátságos megváltozása* tűnik fel. Gégéjének részleges hűdése folytán u. i. hangja rekedtes, ugatása inkább a róka vonításához lesz hasonlóvá. A torkizom görcse miatt nehezebben nyel, a mennyiben evés közben nyakát erősen kinyújtja, s dacára a fokozott szomjuságnak, alig tud egy egy kortyot inni a vízből. Tehát nem azért nem iszik, mintha iszonyodna a víztől, hanem mert a torok izomzata részlegesen hűdött. E közben jelentkezik a harmadik, legfőbb tünete a veszettségnek, a *köborlási vágy*.

(Folyt. köv.)

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Herefűvek javítása.** Herefűveseinket sokszor éri csapás. Gyakran megesik, hogy tartós szárazság miatt nem jól keltek ki a fűmagok, igen hézagos, foltos lesz a vetés; gyakran állati ellenségek, különösen az egér tesz sok kárt, minek folytán a feljavítása sokszor elkerülhetetlenné lesz. Ha az előző évben védőnőnyel vetett here és fűvek nem jól keltek ki, legcélszerűbb eljárás még augusztus, szeptember havában utánvetéssel pótolni a hiányokat, feltéve hogy ezen hónapokban a csapadék elegendő. Ha szeptember közepéig nem történt meg az utánvetés, már jobb azzal tavaszig várni, mert a fiatal növények csak akkor állhatnak ellen a téli hidegeknek, ha már némileg megerősödve mennek a télbe. Mielőtt az utánvetést eszközölnék, a kérdéses táblát éles réti boronával jól meg kell járítani; ha eléggé szikkadt a föld, a mag elszórása után azt gyűrűs hengerrel tömjük össze. Hézagos herefűvesek utánpótlására természetesen csak gyors növésű növényeket lehet célszerűen használni. Így a bitorhere a vörös lóhere tábla hézagainak utánvetésére kitűnően alkalmas. Hátrányos, hogy csak egy kaszálást ad, ezután kivész. Jobb talajokon sikerrel vethető a olasz perje, míg legelőkre jobb az angol perje, mert hosszabb ideig tart. Kevésbé jobb talajokon vethető a rozsnok. A rozsnok közepes fű ugyan, de gyors fejlődésű. Jó talajokon ne használjuk a rozsonokot, csak a perjéket, mert az előbbi korán köt magot s ha nem kaszálják idejében, kihulló magjával elgyomosítja a földet. Jobb talajon utánvetésre tavasszal búkkönyt is lehet használni, mely egy közepes kaszálást adhat. Legcélszerűbb a magot rét- vagy tövisboronával alátakarítani és a boronálás után sima hengerrel a talajhoz nyomni, hogy előbb csirába jöhessen. Főleg homokos talajon az esetben ha a múlt évi védőnőnyel nem trágyáztuk meg, igen célszerű lesz közepes kálfoszfát trágyázással az utánvetés fejlődését elősegíteni.

+ **A járomtörés gyógyítása.** Nyáron, főként hirtelen beállt esők után könnyen feltörik az ökrök nyaka. Ha megtörtént ez a baj, akkor pedig néhány napig okvetlen hevertetni kell az ökröt, s a nyakát ólomcetes vízbe mártogatott ruhával kell borogatni. Ez az ólomcetes víz pedig úgy készül, hogy 100 rész vízben 20 rész ólomcetet keverünk el. Ha már erősen gyuladt daganat támadt a törés helyén, akkor sűrűn kell azt hidegvizes ruhával borogatni, ha pedig a gyulladás szűnik, ugynevezett huszárszittal (kapható a patikában) kell bekenni. Ha látjuk, hogy a daganat meggennyedt s mint mondani szokták — megérett, akkor a tövén ki kell szurni és kinyomni belőle a genyt. Feltétlenül ezt a sebet szükséges s légytől, piszoktól óvni tanácsos. A gyógyulás így hamar beáll. A járomtörés ellen a jármok és az ökrök nyakának hetenkénti befagyuzásával is lehet — sőt sokak szerint sikerrel — védekezni.

+ **Szabályok tejszállítók részére, a tejnek zsirtartalom szerinti fizetésénél.** A fejő-

tehen tulajdonosának ügyelnie kell arra, hogy az etetés és itatásnál egyik napról a másikra mennyiség tekintetében nagy különbségek ne legyenek, valamint arra is, hogy lehetőleg rendszeresen történjék ez meg; rendetlen etetés- és itatásnál nem egyenletes az emésztés, és így a tej zsirtartalma is különböző lesz.

A tehen tőgyét minden alkalommal utolsó cseppig ki kell fejni; a tej az utolsó harmadliterben 6—7%, sőt az utolsó 70 köbcentiméterben 10% zsirt is tartalmaz. Ha a kifejtést egyik nap elhanyagoljuk, a tej zsirtartalma ingadozásokat mutat, miáltal árát a tejgazdaságban leszorítják. Ezenkívül a tőgy bizonyos részeinek tejképzése is megszünik.

Ha már egy ideig fejtünk, nyomjuk fel ismételten a tőgyet, hogy a zsír, mely különben a tejszatornákba tapad, könnyebben váljék le innen. Fejtünk lehetőleg mindig ugyanazon időben; minél hosszabb ideig áll tehenünk fejés nélkül, annál inkább gyülemlik össze tőgyeiben a tej, mely ekkor higabb azon tejnél, mely rövidebb idő alatt képződik.

Valahányszor duzzadtak tehenünk tőgyei mindanyiszor fejtük meg, vagyis naponta háromszor, ha az egy napi tejmennyiség 8 liternél nem nagyobb.

Általában a déli és esti fejésben 0.3—0.8% al több a zsír, mint a reggeli fejésben; ennél fogva rosszul gazdálkodnánk, ha azt a kövérebb tejet tartanók meg a borjak részére és saját használatunkra, minthogy a valamivel gyengébb reggeli tejjel ugyanannyit érhetnénk el.

Figyelnünk kell továbbá arra, hogy mely tehenek adják a leggyengébb tejet; ezt ne tartjuk meg és adjuk az ilyen tehenen lehetőleg gyorsan tul.

Mielőtt bár a legkisebb mennyiségű tejet is eladjuk, kavarjuk fel jól. Ugyanigy járunk el, ha egyik edényből egy másikba töltünk át tejet, mert különben az edény alján a tejnek alig lesz egy kevés zsirtartalma.

Végül óvjuk teheneinket gyors hőmérséklet változtatástól, nagy melegtől, esőtől és szél-től, mert ezek is befolyással vannak a tej jó-ságára.

Ha ezen szabályokat mind betartjuk, belátjuk, hogy a tejnek zsirtartalom szerinti eladása a legelőnyösebb fizetési rendszer.

+ **A jó méhcsalád ismertető jele vétnél.** A Berlinben megjelenő »Landwirtschaftliche Zeitung« legutóbbi számában olvasuk, hogy a méhcsaládok jóságáról vétel alkalmával a következőképpen győződhetünk meg: A kas alatt tiszta deszka, a hátsó részeken méz és a lépek közt mélyen behuzódó méhcsoportok, erős családnak a jelei. Ha a méhek szerteszórtan és nem sűrűn egy csoportba verődve helyezkednek el, akkor nincsen királynéja a törzsnek. A fenékdieszka minden körülmények közt tiszta legyen, még viaszmozrsák sem legyenek rajta láthatók, mert ellenkező esetben viaszmos jelenlétére következtethetünk. Vétel előtt figyeljük meg egy napon a méhek kirepülését, mert ebből sokat megtudhatunk. Ha a méhek lassan szállnak ki és be, ha kirepülésük előtt a röplyuknál mintegy gondolkodva megállanak vagy lassan föl és alá járkálnak, ez mindenesetre gyanus jelenség, amely beteges állapota enged következtetni. Egészséges családnál a kirepülés csupa tűz és tétovázás nélküli. Gyorsan szállanak a méhek ki és be, egymást a röplyuknál ügyesen kikerülve. Egészséges méhek mozgásában nincsen fáradtság, lassúság. *I. P. E.*

EGYLETI ELET.

Az ordályrészi gazdatiszti egylet közgyűléso.

Az erdélyrészi gazdatiszti egylet f. hó 3-án tartotta meg az immár másodsorra összehívott közgyűlését, melyen az egylet jövő sorsáról kellett határozni.

A közgyűlésen *elnökölt*: Dr. Szentkirályi Ákos egyl. alelnök.

Jegyzett: Tokaji László h. titkár.

Jelenvoltak: Szász István, Szász Ferenc, Fekete József, Pardy György egyll. tagok.

Elnök a közgyűlést, mely az alapszabályok értelmében másodszor lévén összehiva: a jelenlévők számára való tekintet nélkül határozat képes, megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Szász István és Fekete József tagokat.

Helyettes titkár előadja a választmány által áttett indítványt, mely szerint az egyesület — tekintettel a tagok érdeklődésének hiányára — feloszlatandó. Többek hozzászólása után kimondja a közgyűlés, hogy:

Az erdélyrészi gazdatiszti egyesület 1910. évi június 30-án feloszlik.

Az egyesület vagyona az erdélyi gazdasági egyesület pénztárában, mint gazdatiszti egyesületi alap, az időközi kamatok hozzáadásával mindaddig gyümölcsözőleg kezelendő, amíg legalább 48 tagból álló gazdatiszti gyűlés egy új, az eddigihez hasonló célú egyesületnek vagy az országos magyar gazdatiszti egyesület erdélyrészi körének megalakítását el nem határozza, mely körülmény bekövetkezte után az alaptőke egész összege az új alakulás részére kiszolgáltatandó lesz. Azon idő alatt, míg a tőke az erdélyi gazdasági egyesület kezelése alatt lesz, nevezett egyesület jogosítva leendő a kamatok egy részét esetleg arraszoruló gazdatisztek segélyezésére fordítani.

Az erdélyi gazdatiszti egyesület volt tagjai felszolitandók arra, hogy az országos magyar gazdatiszti egyesületbe belépjenek.

Az alapszabályszerű felszámoló bizottság tagjaiul a közgyűlés megválasztja: Hadviger Albert, Szász István és Albert Dénes tagokat.

Több tárgy nem lévén, elnök a közgyűlést bezárta.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK

Vigyázzanak a gazdatisztek. Különös óvatosságra inti a magy. kir. földmivelésügyi miniszternek 1909. évi 24,428. sz. határozata azokat a gazdatiszteket, akik tejjgazdaságok kezelésével foglalkoznak.

Okulásul közöljük a határozat lényeges tartalmát:

Az 1895: XLVI. t.-c. határozományaiba ütköző tejhamisítási kihágás nemcsak tényleges cselekedettel, de gondatlanságból eredő mulasztással is elkövethető. Ezért a mulasztásért a felügyelettel megbízott gazdatiszt megbüntethető akkor is, ha a cselekvőleg elkövetett hamisításért az azt elkövető cseléd büntetést szenvedett.

Indokolásul a miniszter a következőket mondja:

Igy kellett itélnem, mert az 1895: XLVI. t.-c. nemcsak a hamisítást — melyet a szóbanforgó esetben K. I. gulyás követett el — hanem a hamisított tej forgalomba hozatalát is bünteti; ezért a cselekményért pedig — saját bevallása szerint — a marasztalt gazdatiszt volt felelős; mivel pedig e kihágás nemcsak szándékos cselekedettel, hanem gondatlanságból, mulasztással is elkövethető, marasztalra a büntetés kiszabandó volt.

Mi a korpa? Emlékezni fogunk a »földidőhőjkorpának« elnevezett örleményre, amelyet egyidőben a gazdáknak erősen ajánlottak. Erre az állítólagos takarmányra vonatkozik a földmivelésügyi miniszternek 1909. évi 94,383. sz. rendelete. A rendelet szerint:

«Korpa» megjelöléssel csak gabonanemű örleménye hozható forgalomba.

A »földidőhőjkorpa« forgalombahozóit a miniszter az 1895. évi XLVI. t.-c. alapján büntetendőknék mondotta ki, azzal az indokolás-

sal, hogy az örleményt meg nem illető korpa elnevezéssel a vevőket félrevezették és a törvénybe ütköző cselekményt követtek el.

Arankás lóheremag. Az arankára vonatkozó judikatura újabb határozattal gazdagodott a földmivelésügyi miniszternek 1909 november 14-én 95,333. számú ítélete folytán. Ez ítélet szerint arankás lóhere- (vagy lucerna-) magvak áruba bocsátása az 1895. évi XLVI. t.-c. 3. §. c) pontja alapján büntetendő.

Magyarazatul a miniszter a következőket mondja: A 38,286/96. számú végrehajtási rendelet 5. §. d) pontja értelmében a törvény hatálya alá tartozó termények és termékek forgalomba hozatala a törvény 3. §. c) pontja alapján büntetendő akkor, ha azok — bár nem szándékos bekeverés, vagy összeöntés folytán — a mezőgazdaságra káros anyagokat: (pl. arankamag) tartalmaznak, azaz ha a forgalomba hozó vetőmagvakat árusít anélkül, hogy azokból a bent levő káros anyagokat kiválasztotta volna.

A határozat lényege abban áll, hogy az arankás lóheremag eladása nem a 3. §. a) pontjába, hanem a c) pontjába ütköző kihágást képez.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK

— **Külső kereskedelmünk.** A magyar királyi központi statisztikai hivatal ma tette közzé az adatokat a magyar szent korona országainak külső kereskedelmi forgalmáról február hónapban, szembeállítván az előző év február hónapjának forgalmi eredményével, valamint az év első két hónapjának forgalmi adatait ugyancsak a múlt év megfelelő adataival összehasonlítva. Ez adatok szerint behozatalunk értéke az előző évi 236.1 millió koronával szemben ez év január—február hónapjában 247.4 millió koronát ért el, s ebből 181.7 millió korona Ausztriából való behozatalunkra esik. Kivitelünk értéke a múlt évi 219.6 millió koronával szemben ez év két első hónapjában 199.9 millió koronát tett, mely összeghez Ausztria 139.5 millió koronával járult. Az 1910. év két első hónapjában árumérlegünk összesen 47.5 millió korona. Ausztriával szemben pedig 42.2 millió koronával passzív.

— **A borkészlet kimutatása.** A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgatósága most küldötte szét több ezer címre azt a borjegyzéket, melyet nagy részben az egyesület tagjai, de részben nem tagok is bejelentettek. Miután a tavalyi szüret aránylag gyenge volt, mindössze csak negyedszemle hektóliterre rúg a M. Sz. O. E.-nél nyilvántartott készlet. A legtöbb bort ezuttal is a versec-fehértemplomi borokból jelentették be, hol Fehértemplom és Temeskubin községek vezetnek. Utána jön mennyiség tekintetében az alföldi borvidék, majd a tokaji és a ruszt sopron-pozsonyi borvidék. Jelentékeny borkészletet tart nyilván az egyesület Érmellékről, míg leggyengébben ismét az erdélyi borvidék és a buda-sashegyi borvannak képviselve. A kimutatást a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgatósága (Budapest, IX., Üllői-ut 25.) megküldi mindenkinek, a ki eziránt hozzáfordul és válaszbeléyeget is mellékel.

— **A második tavaszi luxulóvásár.** Április hó 23-án veszi kezdetét a az idei második, XLV. számú díjazással egybekötött tavaszi luxulóvásár a székesfővárosi Tattersall külső-kerepesi uti telepén. A vásáron résztvenni szándékozók április 12-ig jelenthetnek be lóanyagot.

— **Magyar bányák és bányatermékek értékesítése** Évtizedek óta jogosan panaszkodik a bányászok, hogy dacára a rengeteg kiaknázatlan kincseknek, szinte a lehetetlenség-gel határos bármily bányabirtok értékesítése. Rengeteg pénz és fáradság veszett kárba nálunk az cféle kísérletezéseken, amit számtalan elhagyott és bedőlő tárná igazol. Magyarországon sajnos csak a legkritkább esetben akadt

pénz bányavállalkozásra, külföld n pedig meg-rögzött bizalmatlansággal fogadtak minden magyar ajánlatot. Azt hisszük, hogy e részben most igen jelentős fordulat fog beállani, mert értesülésünk szerint a Magyar Kereskedelmi Rt. a legelső osztrák, német és francia bányakonzorciumok bevonásával olyan társaságot szándékozik alapítani, mely a geológiai kutatásoktól kezdve a finanszírozásig fogja kultiválni a bányafoglalkozást. Hir szerint a társaság már a legközelebbi napokban megalakul, s működését is rövidesen megkezdi.

— **Franciaország bortermése.** A francia hivatalos lap közlése szerint Franciaországban a múlt évben 1,625,629 hektár szőlővel beültetett területen összesen 54,445,860 hektoliter bor termett. Ezzel szemben az 1908. évi franciaországi bortermés 60,545,265 hektoliter volt, vagyis az 1909. évben 6,099,405 hektoliterrel kevesebb bor termett Franciaországban, mint az 1908. évben. Ha az 1909 évi borterméshez az 1908. évről fennmaradt borkészletet (6,659,288 hektoliter) hozzászámítjuk, Franciaország borkészlete a múlt szüret után 61,105,148 hektoliter volt, vagyis közel 9 millió hektoliternyi csökkenés állott elő. A kisebb terméseredményt főképpen a tavaszi fagyok, a sok nyári esőzés és a szüretkor beállott esős időjárás okozták. A termés csökkenése lényeges áremelkedést idézett elő, dacára hogy a múlt évi bortermés nemcsak mennyiségileg, hanem minőségileg is jóval gyöngébb volt az 1908. évi bortermésnél, ami főleg a burgundi boroknál észlelhető.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H Á Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi férfiai adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő
BUDAPEST

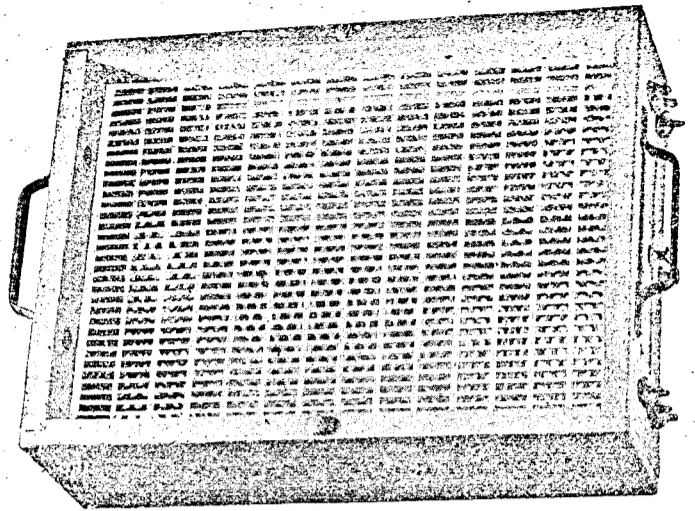
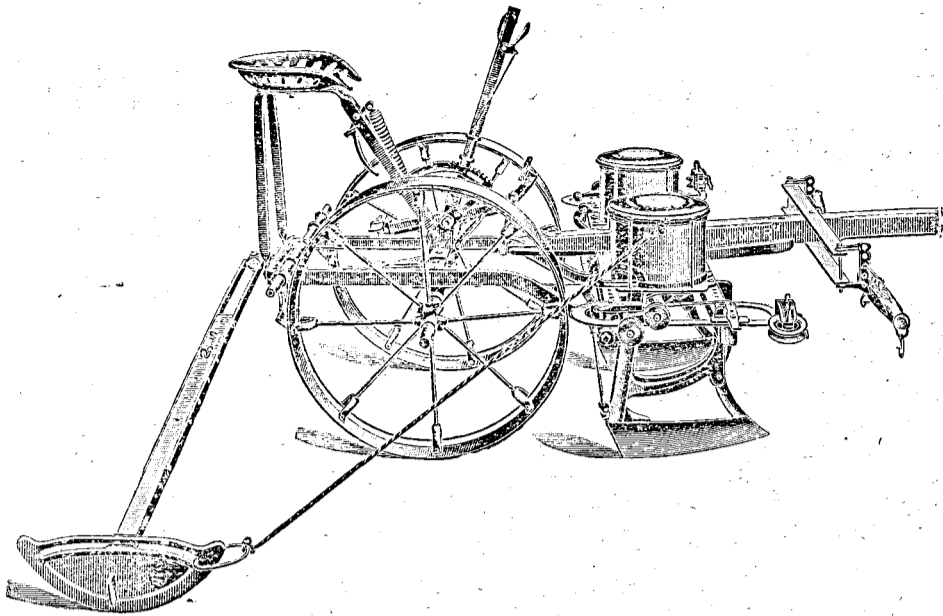
Telefon 25-33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25-33.

2278

VII., Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Rendezkedjék be amerikai rendszerű kukoricatermelésre, fél költség mellett, kétszer akkora termése lesz, mint eddig!

A hozzávaló eszközök, u. m.:

Avery „Junir Planter“
legtökéletesebb négyzetre ültető kukorica vetőgépek,

Avery „Junior Cultivator“
kétsoros kapálógép,

„Weeder“

„Grader“

gyomirtó gépek,

amerikai vetőmagosztályozók,

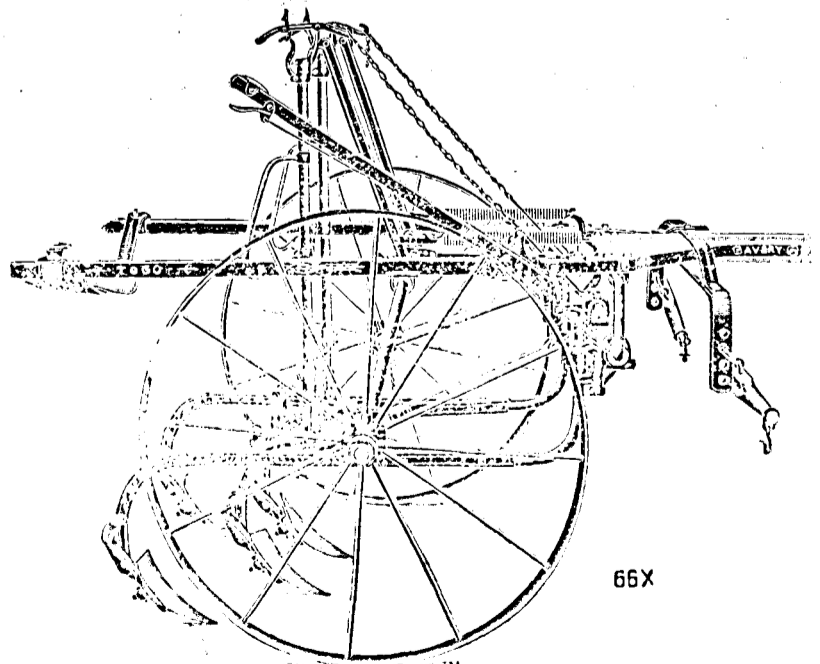
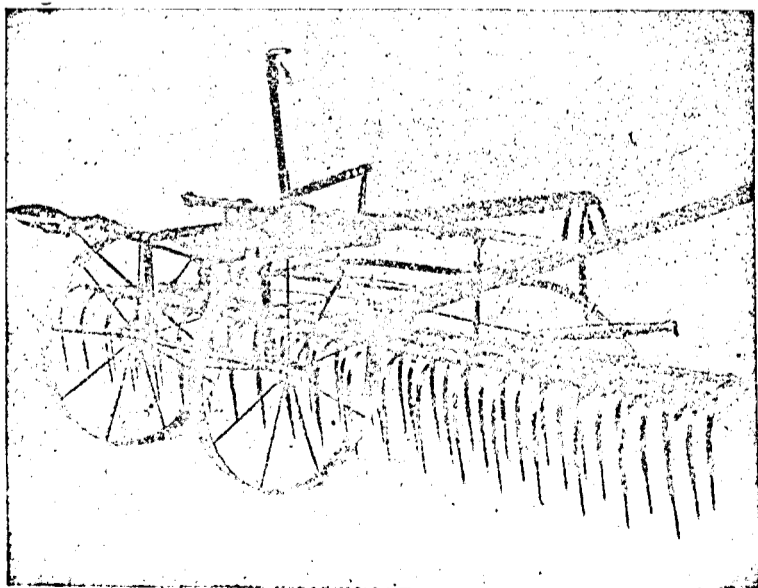
Megrendelhető

kizárólag

Bächer-Melichár cégnél.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

66X

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,981.700.— K
Tartalékok	1,933.963 54
Összesen:	3,915 663.54

1901. évi fölösleg	90.349.— K.
1902. " "	39.782.26 "
1903. " "	109 331.70 "
1904. " "	72 438 23 "
1905. " "	61,730.60 "
1906. " "	39,243.65 "
1907. " "	41,877.32 "
1908. " "	81,088 76 "
1909. " "	106,589.64 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.
Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjrányukban részese-
sülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.
Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. és 1908. valamint 1909. évi üzletfelesleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1909. év végén a tartalékok 1,933.963.54 koronára rúgnak.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.
Az igazgatóság.
2008

Erdély Legnagyobb Drogeriája!

Főraktár mindennemű bel- és külföldi gyógyszer különlegességekből, kötszerek és betegápolási eszközök

ÁLLATGYÓGYÁSZATI CIKKEK
LITKE LŐRINCZ

(ezelőtt Burger.)

Gyógyáru-vegyszer-, pipere és illatszer üzlete Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. sz. Telefon 250.

HÁZIASSZONYOK FIGYELMÉBE!
Házilag készitendő igen jó LIKÖRÖK és RUMOK előállítására kitűnő FRANCIA AROMAKAT hozok forgalomba, melyeket 1 liter Likör vagy Rum készítéséhez bármely aromába 60 fillérért üvegekben árusítok

Készítése gyors, olcsó és tiszta:
A következő aromákban:
Allasch Barack Cognac Császárkörte Meg Rózsá Törköly
Anisette Benedictiner Curacao Kávé (Mocca) Narancs Rum
Ananas Cacao Chatreuse Kömény Punch Seprő Vanília
Maraschínó Pfefferüma Szilvorum

Naponta 2-szer postai szétküldés!

Háztartási cikkek!

Gazdasági cikkek!

Yes amerikai porcelán puder 5 korona helyett csak 4 korona, kisebb doboz 2 korona 50 fillér.

A Hunyadmegyei
Első Gőzeke-Vállalat
elvállal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garniturájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.
Szerződés kötés esetén szántató kivánságára jó minőségű kőszénről vállalkozó gondoskodik.
Bővebb felvilágosítással szolgál:
Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,
Budapest, IV. Molnár-utca 11. 2016

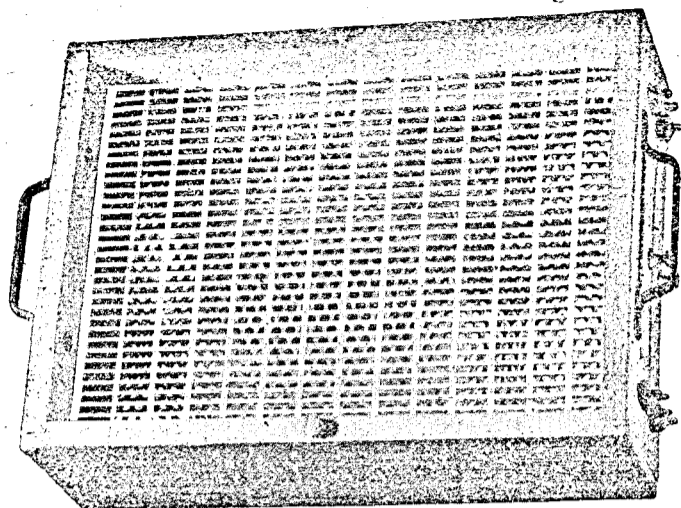
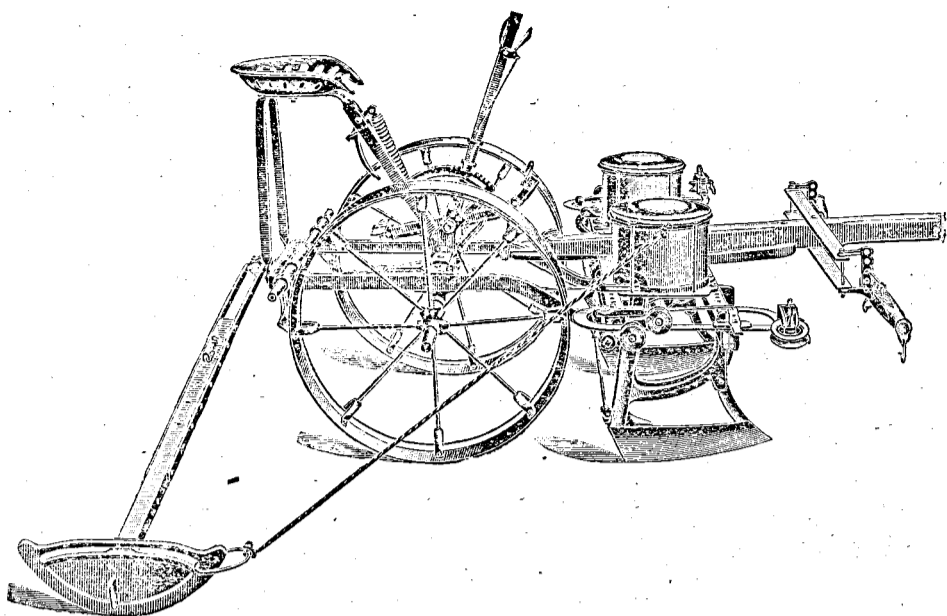
Gmeiner E. gépszijgyár Brassó.
Ajánl saját gyártmányu:
Elsőrendű szimpla és dupla színű rgépszijat 600 mm. szélességig.
Többféle vraró és kötőszijat legjobbminőségben.
Elsőrendű gépszijbőröket javításokhoz minden vastagságban.
Azonkívül szállit legjobb minőségű gép- és hengerolajokat, gőzgépek és motorok kenésére
Ajánlatok és minták megkeresésre.
2275

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.
Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kszelők és finom angol és francia zsebkendők.
Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.
Családi leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof
utóda
fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára
Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3. 2005
Telefon-szám 567. Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindentféle ágyszak-szerüen készitve, olcsó árban található. — Minden fajtájü és nagyságú szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapju és csipkefüg-gönyök.
Amerikai önműködő ablak rölletták egyedüli főraktár.

Rendezkedjék be amerikai rendszerű kukoricatermelésre, fél költség mellett, kétszer akkora termése lesz, mint eddig!

2441

A hozzávaló eszközök, u. m.:

Avery „Junir Planter“
 legtökéletesebb négyzetre ültető kukorica vetőgépek,

Avery „Junior Cultivator“
 kétsoros kapálógép,

„Weeder“

„Grader“

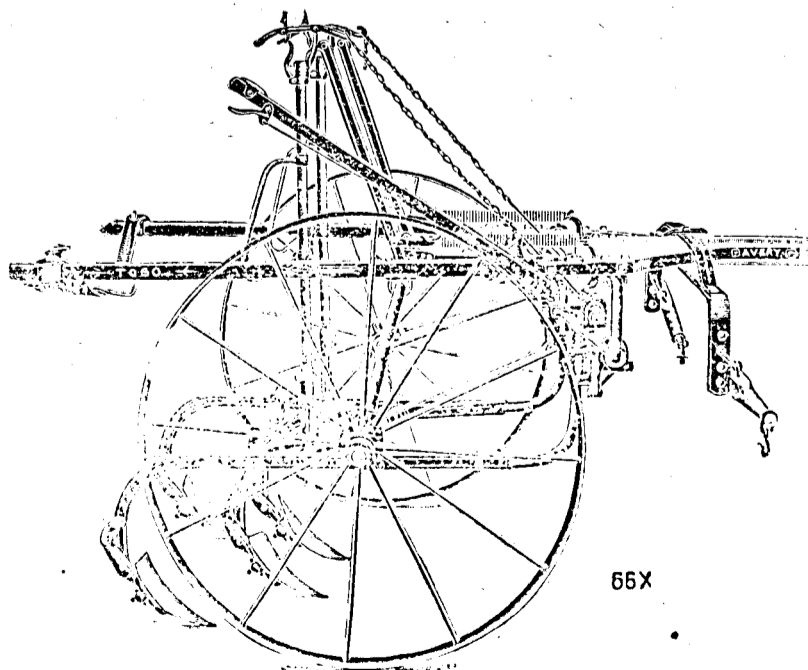
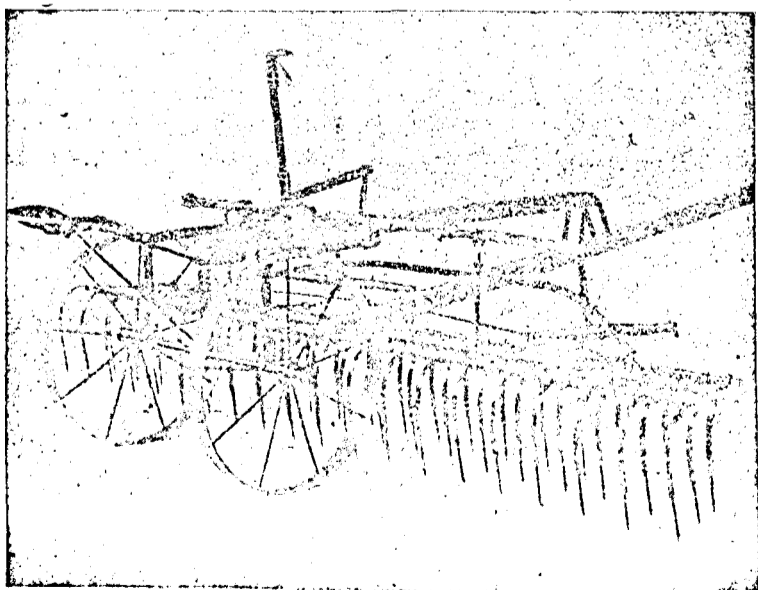
gyomirtó gépek,

amerikai vetőmagosztályozók,

Megrendelhető
 kizárólag

Bächer-Melichár cégnél.

Magyarországi vezérképviselő:
SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

66X

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulá-	1,981.700.— K
sával	
Tartalékok	1,933.963 54 „
Összesen:	3,915 663,54 „

1901. évi fölösleg	90.349.— K.
1902. „	59.732 26 „
1903. „	109 331 75 „
1904. „	72 438 23 „
1905. „	61,730 60 „
1906. „	39,243 65 „
1907. „	41,877 32 „
1908. „	81,088 76 „
1909. „	106,589 64 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.
Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjában rész-

szesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.
Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-ot díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. és 1908. valamint 1909. évi üzletfelesleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1909. év végén a tartalékok 1,933.963,54 koronára ragnak.
Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.
2008 **Az igazgatóság.**

Erdély Legnagyobb Drogeriája!

Főraktár mindennemű bel- és külföldi **gyógyáru különlegességekből, kötszerek és betegápolási eszközök.**

ÁLLATGYÓGYÁSZATI CIKKEK

LITKE LŐRINCZ

(ezelőtt Burger.)

Gyógyáru-vegyyszer-, pi-pere és illatszer üzlete Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. sz. Telefon 250.

HÁZIASSZONYOK FIGYELMÉBE!

Házilag készitendő igen jó LIKÖRÖK és RUMOK előállítására kitűnő FRANCIA AROMAKAT hozok forgalomba, melyeket 1 liter Likör vagy Rum készítéséhez bármely aromába 60 fillérért üvegekben árusítok

Készítése gyors, olcsó és tiszta:

A következő aromákban:

Allasch	Barack	Cognac	Császárkörte	Megy	Rózsza	Törköly
Anisette	Benedictiner	Curacao	Kávé (Mocca)	Narancs	Rum	Vanília
Ananas	Cacao	Chatreuse	Kömény	Punch	Seprő	
			Maraschinó	Pfefferüma	Szilviorium	

Naponta 2-szer postai szétküldés!

Háztartási cikkek!

Gazdasági cikkek!

Yes amerikai porcelán puder

5 korona helyett csak 4 korona, kisebb doboz 2 korona 50 fillér.

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garnitúrájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

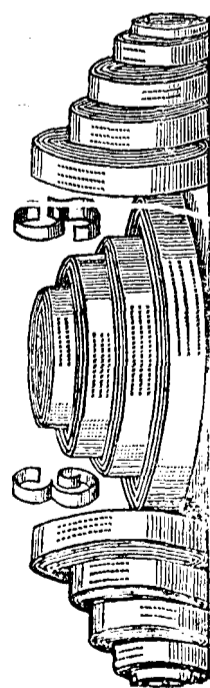
Szerződés kötés esetén szántató kivánságára jó minőségű kőszénről vállalkozó gondoskodik.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,

Budapest, IV. Molnár-utca 11.

2016

Gmeiner E. gépszijgyár Brassó.

Ajánl saját gyártmányu: Elsőrendű szimpla és dupla színű rgépszijat 600 mm. szélességig.

Többféle vvaró és kötőszijat legjobbminőségben.

Elsőrendű gépszijböröket javításokhoz minden vastagságban.

Azonkívül szállit legjobb minőségű gép- és hengerolajokat, gőzgépek és motorok kenésére

Ajánlatok és minták megkeresésre.

2275.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kőszelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fű és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3.

2005

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

Szivattyuk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
 Wien, II., Handelsquai No 130.
 Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

2080

1440-910 sz.

Versenytárgyalási hirdetés.

Az alulírott felügyelőség hatásköréhez tartozó Szilágyvármegyében fekvő hidvégi birtokon (vasutállomás Sarmaság) 4 drb magyar javított ökör, az Aranyostorda vármegyében fekvő alsódetreheimi birtokon (vasutállomás Aranyosgyéres) 29 drb magyar javított ökör, a Nagyküküllő vármegyében fekvő fehéregyházi birtokon (vasutállomás Segesvár) 12 drb magyar javított ökör, az Alsófehérmegyében fekvő celnai birtokon (vasutállomás Sárdmagyarigen) 4 drb magyar javított ökör, a Kolozsvármegyében fekvő dezmeri birtokon (vasutállomás Dezmér) 2 drb magyar javított ökör és 5 drb magyar javított tehén, a Hunyadvármegyében fekvő marossolymosi birtokon (vasutállomás Déva) 14 drb magyar, 16 drb tarka javított ökör, 2 drb javított bivaly, 10 drb javított tarka tehén és 1 drb javított tarka tinó, végül az alsófarkadini birtokon (vasutállomás Hátszeg) 5 drb javított tarka ökör, összesen 104 drb javított szarvasmarha **eladása iránt a folyó évi április hó 20-án d. e. 11 órakor** a felügyelőség hivatalos helyiségében, zárt írásbeli ajánlati

versenytárgyalás fog tartatni.

Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik a fenti állatokat megvásárolni kívánják, hogy az ivenként 1 Koronás bélyeggel és 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a jelzett idő előtt az alulírt felügyelőséghez annál is inkább nyújtsák be, mert távirati- és utóajánlatok figyelembe véteteni nem fognak

A részletes eladási feltételek a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők úgy a felügyelőségnél, mint a birtokok kezelőseinek, vagy kívánatra a felügyelőségtől az érdeklődőknek meg is küldetnek.

Az ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy azokat ismeri és azoknak magát aláveti.

Kolozsvár, 1910. március 22-én.

M. KIR. TELEPÍTÉSI FELÜGYELŐSÉG
 (Bocskay tér 2. sz.)

(Utánnymás nem díjaztatik.)

2443

Eladó

kiváló jó minőségű I. oszt. bor- és csemegefajta

szőlőoltványok.

A dicsőszentmártoni szőlőoltványtelep részvénytársaságnál peronospora és csimasz károktól (pajor) mentes kitűnő jó bor- és csemege fajtájú különböző alanyokra oltott szőlőoltványok kaphatók ezrenként 200-260 korona vételárban.

A részvénytársaság kívánatra megrendelőinek díjmentesen küldi meg 1910 évre vonatkozó árjegyzékét, mellékelve szőlőültetési és kezelési utmutatását.

Levélbeli küldemények címzendők:

Dicsőszentmártoni Szőlőoltványtelep Részvénytársaság, Dicsőszentmárton és Schöppner Sámuel nyug. m. kir. szőlészeti és borászati felügyelő, telepigazgatónak, Dicsőszentmártonba.

2396

Kerjük gyárunkat meglátogatni.

Falazótégla és tetőcserép

homok és cementből könnyen állítható elő bármely munkás által

Dr. GASPARY gépein

Cement lapok, Cement ürtömbök,
 Cement alagsövek, Cement salak-téglák.

Formák: Vízvezeték-csövek, Ablak-keretezések,
 Kerítés-oszlopok, Határkövek stb.

Különlegességi gépgyár.

Dr. Gaspary & Co. Markranstädt, Leipzig mellett,

80. sz. Árjegyzék díjmentesen.

Városhoz közeli
 vagy jó vasuti össze-
 köttetésű nagyobb
 60-2000 holdas
birtokot
 érbe, vagy meg-
 vételre sürgősen
keresek.
 Címem a kiállóban
 (r. y.) alatt.

Uj! Szabadalmazott „Törekbontó” Uj!

A legjobb! A szemek kivetését a törekkkel ugyszólván teljesen meggátolja. A változó viszonyok szerint a törekkkel percenként 900-1000 szem távozik; a „Szabadalmazott Törekbontó” ezen számot 10-50-re redukálja.

Minden gépre alkalmazható!

Ezen Törekbontót bárki a helyszínen felszerelheti, a gép e célból átalakítást nem igényel és ami fő, olcsó. Felvilágosítással és prospektussal készséggel szolgál:

B. Bak Sándor, gép-épület és műlakatos munkák gyára,
 Kolozsvár, Malom-utca 16. szám.

Telefon 508. sz.

2432

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült
FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy nasznait, a lábra találó cipő beküldésével a egjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

Szőlőkötöző-fonál
jobb és olcsóbb, mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33 sz. szerethető be. A Fischer-féle szab impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladójának szállítója.

Pontos, szolid kiszolgálás.

Ponyvakölcsönző Intézet.

Tessék ajánlatot kérni!

2260

Legtermékenyebb, rendkívüli jó tulajdonságai következtében **Európa minden országában terjedő**, gazdasági akadémiák, gazdasági tanintézetek, kísérleti állomások által ugy hazánkban, mint külföldön kipróbált és vetési célra legjobb fajú burgonyáknak elismert

nemes burgonya újfajok

a következők:

Agnelli-féle „Magyar kincs” eredeti burgonya ára: 100 kg 14 kor., 50 kg 8 kor — **Agnelli-féle „Pannonia”** eredeti burgonya ára: 100 kg 16 kor., 50 kg 9 korona. — **Agnelli-féle „Hungaria”** eredeti burgonya 100 kg 20 kor., 50 kg 11 kor., ab itt vasúti állomás.

Nagyobb vételnél kedvezményes árban.

Kapható létesítőjénél: **Agnelli József** plébánosnál
Csári, Nyitra megye. 2440

Alkalmi ajánlat.

Kifogástalanul nevelt pompás **disz- és virágcserejékből** igen nagy készletem van a legszebb fajváltozatokban. Helyszüke miatt leszállított árak mellett ajánlom a következő gyűjteményeket:

- 10 diszcserje 5 fajban 7. — korona
- 25 diszcserje 12 fajban 14. — korona
- 50 diszcserje 25 fajban 26. — korona
- 100 diszcserje 25 fajban 50. — korona
- 1000 diszcserje 50 fajban 450. — korona

csomagolással együtt bérmentve a monarchia minden állomására szállítva.

E diszcserjék minden kert állandó díszévé lesznek.

Mühle Árpád kertészeti telepe,
Temesvár Árpádtelep.

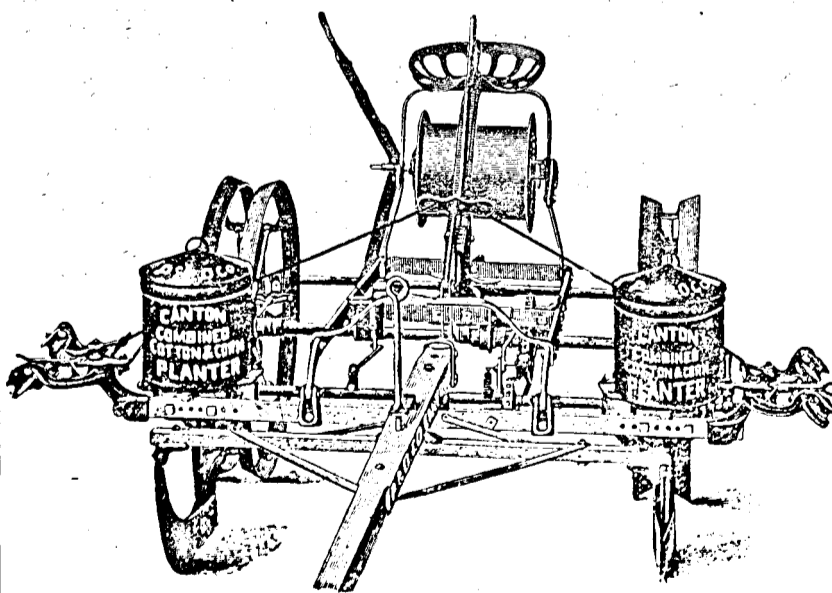
TENGERI ÜLTETÉSE NÉGYZETBEN.

„Senior“

automatikusan 25 — 28 — 32 angol hüvelykben négyzetben ültet, kívánóság szerint 2 — 4 szemet fészkenként.

„Senior“

megkivánt mélységben egyformán ültet, minden fészket betakar, minden fészeksort két oldalt meghengerel.

„SENIOR“ tengeri-ültetőgép
autom. négyzet-ültetőkészülékkel.

„Senior“

munkaképessége sorköz és táblahossz szerint, napi 7 — 10 magyar hold egy pár könnyű lóval és egy kocsissal.

„Senior“

magyar gazdaságokban 1907 — 08 — 09. években körülbelül 600 példányban kitűnő eredménnyel dolgozott.

Mc GORMICK

Harvesting Machine Company Chicago U. S. A.

Magyarországi igazgatóság és főraktár:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 12. szám.